

 Earnewâld

Eernewoude

"ACH, DAT GEZEUR OVER HET MILIEU!
ZIE JE DAT BOOMPJE DAAR? NOU....
DAT STOND ER VROEGER MOG NIET!"

Peter van Straaten

Beste ooievaarsvrienden!

Bij dezen doen wij U toekomen het jaarverslag van It Eibertshiem aangaande het jaar 1991.

Gelukkig is ook 1991 een goed ooievaarsjaar gebleken zowel voor ons in Eernewoude dan wel landelijk.

We hopen dan ook zeker, dat deze lijn zich doorzet zodat ook steeds meer mensen weer kans maken om de ooievaar te zien!

Noemt de één de ooievaar de meest opvallende vogel van Nederland, de ander heeft het over een legendarische vogel! Vast staat, eenieder kent z'n naam, maar er zijn duizenden die hem nog nooit (in 't echt) hebben gezien.

Mocht U als lezer van dit jaarverslag ook (nog) tot die laatste categorie behoren, dan is een bezoek aan It Eibertshiem vereist.

En vanzelfsprekend ook de lezers die niet tot die categorie behoren, zijn ook in 1992 welkom op ons ooievaarsbuitenstation.

Kanttekening

In juni 1992 wordt in Rio de Janeiro de UNCED gehouden. Deze afkorting staat voor United Nations Conference on Environment and Development. Een konferentie van de Verenigde Naties over milieu én ontwikkeling dus. Het wordt een mammoetkonferentie van internationaal belang. Er moeten regels, afspraken en ideeën komen over de toekomst van het leefmilieu in de wereld en daaraan verbonden de manier waarop de welvaart op deze aardbol zal worden verdeeld. Een laatste kans om het nog allemaal goed te laten komen, zo beschrijft men de bijeenkomst al bij voorbaat.

Is die laatste opmerking ongeloofwaardig of klinkt die ongeloofwaardig.

Kan het allemaal nog goed komen?

Komt door die mammoetkonferentie de mammoet terug in ons land?

Nee, natuurlijk niet of moet je zeggen van voorlopig niet?

Dat laatste is zeker waar en het is ook zeker waar, dat wil het nog goed komen er het nodige zal moeten veranderen.

En dan zitten we dus niet te wachten op regels, afspraken en ideeën, nee die hebben we voldoende, soms zelfs te veel, geen woorden maar daden.

In 1969 hechtte de algemene ledenvergadering van vogelbescherming haar goedkeuring aan een voorstel van het bestuur om in navolging van Zwitserland te trachten door het fokken van ooievaars een verdere teruggang van het aantal in Nederland broedende ooievaars te voorkomen.

Door die beslissing (daad) is mede It Eiberts-hiem ontstaan. Of die beslissing nu juist of onjuist was, voor beiden zijn verdedigers te vinden en onze mening hoeven we uiteraard niet toe te lichten, want die zal duidelijk zijn.

Alleen het behoud van de ooievaar zal niet voldoende zijn. De kwaliteit van natuur en landschap kunnen we afmeten aan de meest kritische bewoners ervan.

Nu de extensief beheerde, vochtige graslanden zeldzaam zijn en mede daardoor ook de ooievaars zal onze inspanningsverplichting om daar wat aan te doen moeten groeien, pas dan of beter gezegd daarna zal er werkelijk sprake kunnen zijn van een groeiend aantal ooievaars.

Voor de komende jaren nog voldoende werk dus met/aan de ooievaars en misschien nog in sterkere mate, met alles, wat weer in relatie staat met de ooievaars.

Uit: "De lachende ooievaar"

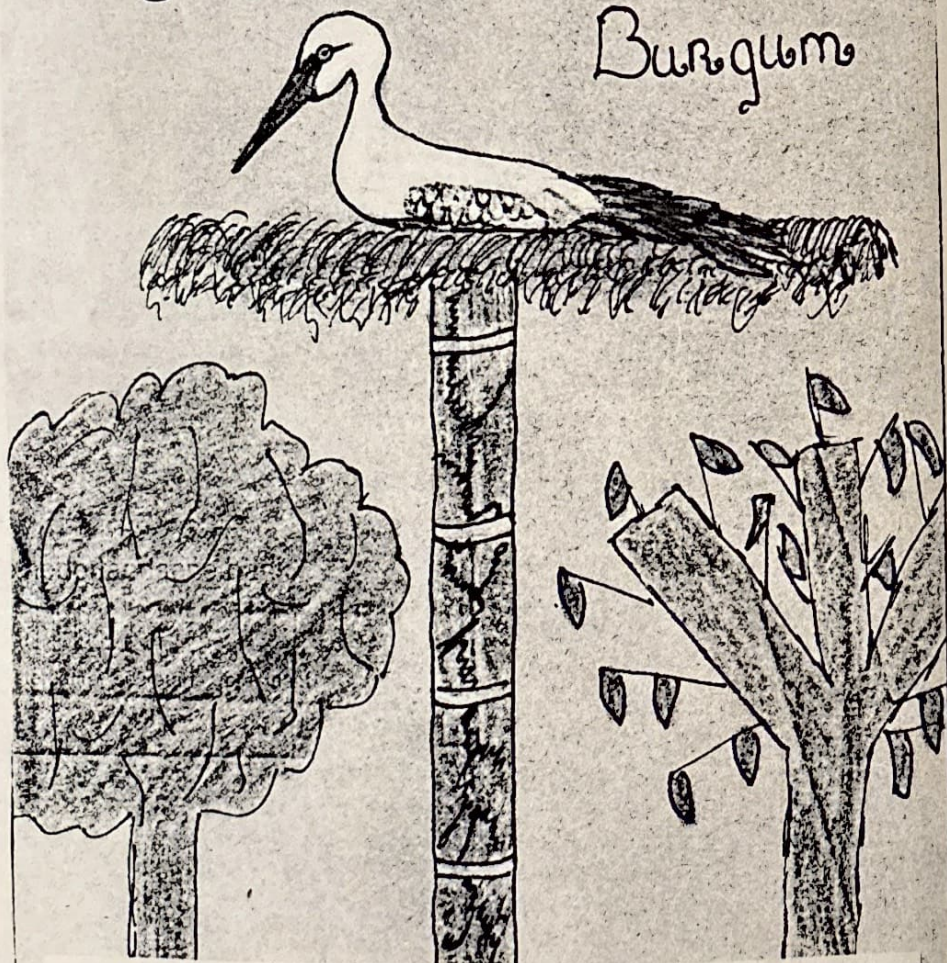
Twee pastoors en een visser zitten te vissen bij een meer. De ene pastoor gaat naar de overkant en vangt daar heel veel. De tweede pastoor gaat ook naar de overkant en vangt ook heel veel. Dan loopt de visser over het water en zinkt. Zeggen de pastoors tegen elkaar: 'Geloof heeft ie wel, maar hij weet de paaltjes niet te staan'.

Voor 't EIBERTSHIEM

van

O.B.S. "de Tille"

Burgum

De kinderen van de O.B.S. "De Tille" in Burgum hielden op 4 oktober een inzameling voor "It Eibertshiem" en zij kwamen dit aanbieden met bijgaande tekening.

IT EIBERTSHIEM IN 1991

Het broedseizoen is in 1991 weer erg goed verlopen en we kunnen dan ook zeer tevreden zijn over de resultaten. Het voorjaar kenmerkte zich door een goede start, want we hadden vijf vrijvliegende paren en twee paren in de kooi.

Eind maart werden de eerste eieren gelegd (nu dus eens niet op 1 april het eerste ei) en het totale aantal eieren zou nog oplopen tot 26. In de kooi werden 2 x 3 eieren gelegd en buiten de kooi dus in totaal 20.

Opvallend daarbij was, dat we dit jaar voor het eerst te maken hadden met een groot verschil in tijd wat betreft nestbouw en eieren leggen c.q. jongen krijgen. De eerste jongen zagen het daglicht in de eerste meidagen en de laatste 3 jongen kwamen uit de dop in de eerste week van juli. Een opmerkelijk verschil dus.

Van de 26 eieren waren er 5 onbevucht, 3 eieren verdwenen door onbekende oorzaak en de andere 18 eieren kwamen uit.

Van de 18 jongen gingen er 4 dood. Drie jongen gingen dood door vermoedelijk de combinatie slecht weer en onvoldoende voeding en 1 jong werd i.v.m. een ernstige afwijking aan de poten door de dierenarts voor verder lijden behoed.

Als eindresultaat zagen we dus in totaal 14 jongen groot worden.

In de nazomer gingen er eerst 8 jongen op trek en na ruim 14 dagen gingen ook de 3 laatste geboren nog aan de grote reis beginnen.

Begin september was een bezoekje aan It Eibertshiem de moeite dan ook zeker waard. Vaak zeggen we kom in het voorjaar wanneer er jongen zijn, maar ook met een 30-tal vrijvliegende ooievaars bood It Eibertshiem een fantastisch schouwspel van af en aan vliegende ooievaars!

Ook in de kooi is het redelijk druk met ooievaars.

Op 12 maart kwamen er 12 jonge ooievaars (éénjarige) bij vanuit Het Liesveld en met de nog aanwezige ooievaars en de 2 jongen die in de kooi bleven, hadden we daar eind 1991 ook nog 18 ooievaars.

In 1991 hebben we in totaal 5 volwassen ooievaars door verschillende oorzaken verloren. Zo ging b.v. van de Liesveld-lichting 1 vogel de volgende dag dood, w.s. door stress.

Het verkeer eiste 1 slachtoffer en er was een vogel met een fors gezwel aan de hals, na operatie leek de vogel zich te herstellen, maar dat was slechts schijn, want na een paar weken ging hij alsnog dood.

We doen nog onderzoek naar de precieze oorzaak, maar die is ten tijde van het schrijven van dit verslag nog niet bekend. Ook van de andere 2 vogels weten we geen doodsoorzaak.

Beroemd, bekend en betrokken

Een Kerstboom in het Brabantse Oss
bleeft 's winters liever in 't bos
voor het eerst dit jaar
kreeg ze dat voor elkaar:
haar naalden lagen los op 't zure mos

André van Es, Tweede Kamerlid Groen Links

Een zeer rechtse rakker uit Roden
Had lak aan vuil- en gifstortverboden
Pas in zijn graf
Vroeg hij zich af
Hoe komt hier die troep onder de zoden?

Ria Beckers, Tweede Kamerlid Groen Links

Een restaurateur op Tiengemeten
Wilde niets van een mestoverschot weten
"Ik verwerk met gemak
Nog meer kouwe kak
Die smijt met geld om te eten!"

Ria Beckers, Tweede Kamerlid Groen Links

Een ooievaar uit Maarssenbroek
Ging bij Mandela op bezoek
Staan op één been
Sprak hij "ik meen
Dat wie op twee staat evenwig seek".

Doeke Eisma, tweede kamerlid D66

DIVERSE WERKZAAMHEDEN/AKTIVITEITEN

Voor de werkgroep was ook 1991 weer een jaar van vele bezigheden. Van onderhoud aan de kooi en nesten, het plaatsen van een nieuw publiekatiebord c.q. vitrine tot aan de dagelijkse zorg voor de ooievaars zoals voederen, waterbakken schoonmaken etc. etc.

Het lijkt allemaal redelijk simpel, als werkgroep ervaren we dit anders en zo af en toe hebben we de handen er echt vol aan.

Je realiseert je het veelal niet, maar er komt echt heel veel meer nog bij.

Ook in 1991 hebben we weer een aantal nesten geplaatst van Hindeloopen tot Eernewoude, we ontvingen diverse groepen op It Eibertshiem voor een ekskursie, we werkten weer mee aan de vertrouwde fietstocht van de Natuurbeschermingswacht Gorredijk. Ook werden er een aantal dialezingen gehouden.

Verder werd er een voorzichtig begin gemaakt met de herinrichting van ons deel van de expositieruimte in de Reidplûm. Door diverse omstandigheden is het helaas niet gelukt om dit in 1991 volledig rond te krijgen en daardoor deden we de bezoekers van die expositie tekort, maar we hopen, nee sterker, we maken dat voor het seizoen 1992 volledig in orde.

In combinatie met de livebeelden uit het ooievarnest moet de expo de toets der kritiek dan weer ruimschoots kunnen doorstaan.

Al met al dus een groot scala aan activiteiten waarbij ook de edukatieve werkzaamheden nogal wat tijd vragen maar ook dat is zeer belangrijk en tevens ook nodig omdat we ons op die manier

kunnen voorzien van de benodigde inkomsten.

Ook heeft de media gelukkig weer ruimschoots aandacht besteed aan onze werkzaamheden, diverse kranten, Omrôp Fryslân en de t.v., allemaal droegen zij ook bij om iets te laten horen en/of te zien van It Eibertshiem en het ooievaarsproject in totaliteit.

Nederlands ooievaarsnieuws

Voor het ooievaarsproject is 1991 ook een goed jaar geweest.

Evenals voorgaande jaren zit er nog steeds een stijging in het aantal jongen, welke zijn grootgebracht.

Kijkend naar getallen ontstaat het volgende beeld:

1990   116 broedparen

1991   144 broedparen ooievaars leverden + 625 eieren, waarvan er 445 eieren uitkwamen en van die 445 jongen zijn er 290 grootgebracht.

Met andere woorden: een ooievaarspaar legde gemiddeld ruim 4 eieren, 3 ervan kwamen uit en 2 jongen werden grootgebracht. Al met al een goed resultaat en de kansen om een ooievaar te zien stijgen dan ook nog steeds.

Geluk bij een ongeluk is al een oude uitdrukking, maar deze is ook zeker op z'n plaats bij het afschieten van een ooievaar op Mali. Op zichzelf een trieste konstatering, dat er nog steeds ooievaars worden afgeschoten, maar het zij zo.

BEROEMD, BEKEND EN BETROKKEN

Alpenkauw

Bij een tochtje door de Alpen
stal een alpenkauw mijn balpen
Waarna ik een tweetal wulpen
Zag verdwijnen met mijn vulpen

Auerhoen

Baltsen doet een beetje au
Zei het jonge auerhoen
En het paren met een vrouw
Moet nog stukken auer doen

Bergeend

Bij de berging van het wrak
Op een zee vol turbulentie
Kreeg de bergploeg van Smit-Tak
Van een bergeend assistentie

Gier

"Wij zijn hoogst beschaafde dieren"
Sprak een aasgier tot een woerd
"Dikwijls ziet men boeren gieren
Nooit ziet men een gier die boert!"

Goudplevier

Ik zit all1 en voel me nietig
En het is ook nog ku2r hier
En in de verte klinkt ver3tig
De klaagzang van de goudple4

Ivo de Wijs

Uit: "De lachende ooievaar"

Het geluk daarbij was echter, dat de ring opge-
stuurd werd en het bleek om een ooievaar te
gaan, welke twee jaar eerder in De Wijk was
geboren (op de Lokkerij).

Velen hebben er lang aan getwijfeld of projekt-
ooievaars wel op trek gingen en omdat het aan
meldingen ontbrak, kon ook niemand dat tegen-
spreken. Nu weten we zeker, dat ook "onze"
ooievaars naar Midden-Afrika trekken.

De jaarlijkse ooievaardag werd dit jaar gehou-
den in de Lokkerij, waar we te gast waren bij
de familie Koopman. Dit mede nog ter gelegen-
heid van het 10-jarig bestaan van de Lokkerij,
wat dit voorjaar al van start was gegaan met
een fraaie foto-expositie in het gemeentehuis
van De Wijk.

Op 14 september konden we nog een aantal foto's
bezichtigen, verder hadden we die dag prachtig
weer, veel gehoord en gesproken over de ooie-
vaars en ook hoorden we veel nieuws over het
Reestdal via een mooie dialezing van de heer R.
Schut. Jammer was, dat de belangstelling tegen-
viel.

Ooievaars in het nieuws.

Zijn we gewoontegetrouw gewend, dat ooievaars
zo in april en mei veelvuldig in het nieuws
zijn, dit jaar was dat duidelijk anders.
December was de ooievaarsmaand.

En gelukkig januari 1992 ook volop in het
nieuws.

Voor de volledigheid dus in dit jaarverslag ook
een stukje nieuws uit 1992!

Op 20 december werden er een 80-tal ooievaars
gestolen uit het Liesveld.

Hoe wrang ook, maar vanaf die dag tot en met de
eerste week van januari waren de ooievaars elke
dag nieuws.

Foto: J. Koopmans

Op radio, t.v., kranten overal ging het over de ooievaars. Zelfs internationaal was dit nieuws. De speculaties over het hoe, wat en waarom waren dan ook niet van de lucht, maar het leek er op, dat er geen enkel aanknopingspunt was om dit misdrijf op te lossen.

Het is natuurlijk ook niet niks als je als beheerder op een slechte morgen ontdekt, dat er 80 ooievaars zijn verdwenen.

Ook wij van It Eibertshiem maakten ons zorgen. Je realiseert je dan b.v. van: we zijn nu een 12 jaar voor de ooievaars bezig, we hebben tot nu toe ruim 40 jongen grootgebracht en dan worden er op 1 dag 80 gestolen!

Ook voerden we overleg in de zin van of we ook ekstra toezicht/bewaking moesten hebben. Groot-Ammers ligt wel een eind af van Eernewoude, maar je weet maar nooit (en dat klopt, want immers de ooievaars waren eigenlijk vlak bij ons). Gelukkig bleken onze ooievaars veilig.

Het nieuws in de media was af en toe soms zelfs komisch:

- Culinaire deskundigen wisten te melden, dat de vogels niet op het kerstmenu kwamen, want de vogels zijn te taai, te pezig en wat traanachtig? Blijkbaar wordt er toch nog vaak een ooievaar opgepeuzeld door 2-benige "soort"genoten, want hoe komt men anders aan die kennis?
- Agenten uit Jubbega en Nijeberkoop hadden nog nooit zulke grote vogels gezien. Zouden ze b.v. wel eens van een reiger hebben gehoord?
- In weer een ander artikel zijn ooievaars vermist, maar is men met vele vrijwilligers in de gemeente Ooststellingwerf op zoek naar ..... lepelaars!

Gelukkig komt op 28 december het bericht, dat

een groot aantal (57) ooievaars teruggevonden is bij Nijeberkoop. Na een kort verblijf op de Fûgelhelling keren de vogels op 3 januari weer terug naar Het Liesveld.

Wie nu nog niet weet, dat Vogelbescherming een ooievaarsprojekt heeft, loopt achter. Jammer, dat een diefstal van ooievaars nodig is om dat gedaan te krijgen.

DE LACHENDE OOIEVAAR

TOT BESLUIT

Onze *Ciconia ciconia* is nog steeds een welbekende vogel met zijn zwart/witte verenkleed en lange rode poten.

Hoe lang de ooievaar hier al voorkomt is onbekend.

De vogel was waarschijnlijk zo algemeen, dat men zijn aanwezigheid niet noteerde.

Hoe lang de ooievaar hier nog voor zal komen is eveneens onbekend en gezien de nog steeds voortgaande intensivering in de landbouw mag verwacht worden, dat we nog lang zullen werken aan het herstel van de ooievaarspopulatie in ons land.

De kennis die er al is in combinatie met verdere studie en onderzoek naar het wel en wee van de ooievaar, zullen we dan ook moeten inzetten om de herintroductie van de ooievaar in optima forma gestalte te geven.

Februari 1992

Werkgroep It Eibertshiem

Wij hopen, dat we ook in 1992 mogen rekenen op Uw steun, waarvoor bij voorbaat onze hartelijke dank.

Voor bestellingen en/of nieuwe donateurs (is Uw buurman, kennis, vriend, vader, moeder, zoon of tante eigenlijk al donateur?), kunt U gebruik maken van onderstaande bestelbon.

Bestelbon/Donateursbon

- .... ex. In het ooievaarsnest à f 17,50 (40 pag. veel foto's in kleur)
  - .... ex. Baddoek à f 15,00 (geweven, blauw/wit)
  - .... ex. Lepeltje à f 8,00
  - .... ex. Set met 10 kaarten à f 5,00
  - .... ex. Verzamelpakket à f 5,00 (kaarten, pennen, stickers)
  - .... ex. Ooievaars op het dak van Andersen f 5,00 (jeugdboekje)
  - .... ex. Ooievaarsstropdas à f 25,00
  - .... ex. De Lachende ooievaar à f 5,00
- Ja, ik word donateur (min. f 7,50).

Naam: .....

Adres: .....

Woonplaats:.....

Postkode: .....

Sturen naar:

H. Folkertsma
 Hegedyk 1
 8642 WH Lutkewierum, telefoon: 05152 - 1559

